

[eu och facket]

Socialdemokraterna vill inte avskaffa Lex Laval

I ett inslag i Sveriges Radio meddelade arbetsmarknadsminister Ylva Johansson att hon vill se förändringar i den lag, Lex Laval, som styr villkoren när personer från företag i andra EU-länder arbetar tillfälligt i Sverige.

I princip råder det olika uppfattningar om det lämpliga i att utländska arbetstagare på kortare jobb i Sverige ska ha samma lön som alla andra. Diskussionen gäller om löneavtalen ska vara ett "golv" eller ett "tak" och vad som ska räknas in i arbetarnas "härda kärna" av rättigheter. Här finns en viss skillnad i synsätt mellan olika intressen.

Svenskt Näringslivs arbetsrättsjurist Lars Gellner tycker att det är insiktsfullt att Socialdemokraterna har övergivit kravet att slopa Lex Laval och att svenska kollektivavtal ska gälla för arbete i Sverige.

– När det gäller möjligheten för fackliga organisationer att med stridsåtgärder tilltvinga sig ett så kallat bekräftelseavtal i kontrollsyfte så har denna möjlighet förkastats av Lavalutredningen 2008 såsom varande oförenlig med EU-rätten. Utredningens slutsats gäller alltså, säger han.

Visst går det att riva upp Lex Laval, menar professor Birgitta Nyström.

– Har man majoritet i riksdagen så går det riva upp Lex Laval, säger hon.

Men att riva upp den lagen kan leda till att EU-kommissionen anser att Sverige bryter mot

EU:s regler och startar en brevväxling med regeringen. Om inte Sverige rättar sig kan en sådan brevväxling till slut leda till att kommissionen stämmer Sverige för fördragsbrott.

Kravet på att Lex Laval skulle utredas fanns det majoritet för i riksdagen redan tidigare. Den parlamentariska utredningen pågår och ska enligt de senaste direktiven vara klar vid årsskiftet. Birgitta Nyström, som är en av experterna i Europarådets sociala kommitté, har träffat utredarna.

– Jag var inbjuden till Lavalutredningen för att förklara det rättsliga läget och den sociala kommitténs avgörande, säger hon.

BIRGITTA NYSTRÖM MENAR ATT DET är mycket som hänt sedan 2007 då EU-domstolens dom i Lavalmålet kom, som gör att en ändring av Lex Laval är i ett annat läge i dag. Sverige har kritiserats både av FN-organet ILO och av Europarådets sociala kommitté. Båda dessa organ har kommit fram till att Lex Laval inskränker förhandlingsrätten och strejkrätten.

Sveriges Byggindustris vice vd och förhandlingschef Mats Åkerlind tror inte att Lex Laval kommer att tas bort. Det är inte juridiskt möjligt, enligt honom.

– Det går inte att bara riva upp Lex Laval. Det måste i så fall ersättas med något annat, lagstadgad minimilön, allmängiltigförklarade kollektivavtal eller liknande. Jag tror inte att de partier som sagt att de vill riva upp Lex Laval vill ha någon av de lösningarna.

Hugo Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. För ett tag sedan presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, sade LO:s dåvarande ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informations-spridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns även som en grupp på Facebook med för tillfället 2 102 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Hugo Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud för Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar hugo.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF
Christel Niby, Fastighetsanställdas Förbund
Jan-Erik Lindblom, Bussarbetarnas Riksorganisation

Rut-raseriet ett försök att dölja klassamhället

■ Mot sommarens slut rasade en rut-debatt i Sverige. Det handlade inte om det sjuka i att 2,4 miljarder kronor i skattemedel används för att supporta höginkomsttagarnas livspussel när vård, omsorg, skola och kultur blöder. Nej, debatten kom att handla om vilka ord vi får använda för att beskriva denna nya överkliga verklighet.

I en tv-debatt rut-röt Centerpartiets Martin Ådahl åt Vänsterpartiets Ali Esbati då han använde ordet tjänstefolk. Esbati hade därigenom kränkt och förnedrat de städare, läxläsare, inomhuspoolskötare, barnpassare, bartendrar, altanrengörare, fönsterputsare och trädgårdsfixare i regeringens nyskapade tjänstemarknad. Nu spred det sig snabbt i offentligheten att branschen själv kallar sin hemsida för just Tjänstefolket vilket borde ha satt punkt för orddebaclet.

Men varför väckte tjänstefolk ett sådant rut-raseri när branschen ju heter hushållsnära tjänster. Vad skulle alternativet vara? Risken finns att även tjänstearbetare skulle vara nedvärderande då ordet arbetare låter suspekt i det Nya Sverige där alla är/bör vara medelklass. Ordet tjänsteman skulle vidare vara missvisande som arbetsbeskrivning och dessutom diskriminerande då de flesta i branschen är kvinnor. Och tjänstekvinna hör vi ju alla hur det låter medan tjänstehen skulle vara ett konstigt queerstatement.

Tjänstefolk är av tradition ett namn för dem som arbetar i andras hem och utför hushållsnära tjänster, och branschen själv tycks vara tondöv för den hierarkiska dimensionen av ordet då de som sagt använder det offentligt. Så var det Ali Esbati som kränkte människor eller var det den förra regeringen som använde skattepengar för att skapa en låglönemarknad i tjänstebranschen där endast de rika har råd att handla regelbundet? Är det Ali Esbati som kränker människor när han beskriver verkligheten eller upprätthåller han en önskad verklighet genom att beskriva den på ett önskat vis?

I en diskussion använde jag en gång uttrycket ”Dom, nere på golvet”. Jag menade förstås de

som inte sitter bakom ett skrivbord när de jobbar med industri- och tjänsteproduktion. Det tog hus i helvete, min motpart blev chockad över mitt föraktfulla språkbruk. Hur kunde jag som hävdar människors lika värde rangordna människor som underordnade, som – där nere? Jag försökte, alltmer förtvivlat, förklara att det var ju inte jag som bestämt deras plats i hierarkin. Mina ord skapar inte klassamhället utan beskriver det. Men det hjälpte inte, jag var typ fascist.

Så okej då! Av tradition så har vi också döpt om företeelser, fenomen, människogrupper och jobb som samhället nedvärderar med låg lön och status. Därför står det rut-anhängarna fritt att hitta på alternativ till tjänstefolk. De kan ju exempelvis lobba för yrkesbeteckningar som hygienkonsulter eller toalett- och badrumsyttekniker.

På 70-80-talen omdöptes städare till lokalvårdare och som alla vet påverkade det vare sig lön, status eller arbetsvillkor. Men Centerpartiet kanske vill pröva ett jättylyft i cv:n för att reformera samhället. Vad sägs om titeln senior home conduct controler för alla som rengör toaletterna i Danderyd?

Ann Charlott Altstadt

Bild: ROBERT NBERG

Skyddet för uthyrda arbetstagare urholkas

Undantagen från likabehandlingsprincipen i EU:s bemanningsdirektiv används i vissa medlemsländer i en omfattning som gör att skyddet för uthyrda arbetstagare egentligen inte förbättras. Å andra sidan har den översyn av begränsningar och förbud mot uthyrning av arbetstagare som direktivet också föreskriver bara tjänat till att legitimera status quo i de flesta länder, i stället för att stimulera till ett nytt sätt att se på bemanningsföretagens roll. Det är EU-kommissionens slutsats efter att ha granskat hur medlemsstaterna har genomfört direktivet.

En central regel i direktivet slår fast att arbetstagarna från första dagen som de hyrs ut ska ha samma grundläggande arbets- och anställningsvillkor som de skulle ha fått om de hade anställts direkt av användarföretaget. När medlemsstaterna har införlivat denna likabehandlingsprincip i nationell rätt har de flesta formulerat den annorlunda än i direktivet, särskilt när det gäller vad som ingår i begreppet grundläggande arbets- och anställningsvillkor. Kommissionen understryker att dessa villkor räknas upp i direktivet och att likabehandlingsprincipen måste tillämpas på dem alla. Den kommer därför att kontrollera att reglerna leder till en korrekt tillämpning av direktivet och ”anta lämpliga åtgärder”.

Däremot finns det andra möjligheter att göra undantag. Likabehandlingsprincipen behöver till exempel inte tillämpas när det gäller lönen, om arbetstagaren har en tillsvidareanställning hos bemanningsföretaget och fortsätter att få lön mellan uppdragen hos kundföretagen. Direktivet säger inget om hur hög denna lön ska vara, men kommissionen frågar sig om den får vara hur låg som helst och menar att man behöver överväga åtgärder för att hindra att undantaget missbrukas.

Tio medlemsstater – bland dem Danmark, Finland och Sverige – utnyttjar möjligheten att låta arbetsmarknadens parter sluta kollektivavtal om arbets- och anställningsvillkor som avviker från likabehandlingsprincipen. Kommissionen kommer att övervaka att alla dessa avtal respekterar det övergripande skyddet för arbetstagarna som direktivet kräver. Det gäller särskilt om de nationella reglerna inte säger något om detta, vilket är fallet i Danmark och Finland.

En annan central regel i direktivet är den som säger att begränsningar och förbud mot att anlita arbetstagare från bemanningsföretag är tillåtna bara om de är motiverade av ”allmänintresset”. Därför har medlemsstaterna varit skyldiga att se över eventuella begränsningar och förbud i nationell rätt och informera kommissionen om resultatet. Rapporten visar att en överväldigande majoritet av länderna hade begränsningar av olika slag och att de flesta av dem finns kvar även efter översynen. Till exempel i kollektivavtal såsom i Sverige. Medlemsstaterna anser att de är motiverade av allmänintresset, men EU-kommissionen kommer att ingående nagelfara medlemsstaternas motiveringar. ”Allmänintresset” brukar i andra sammanhang tolkas mycket restriktivt av EU-kommissionen och EU-domstolen.

Hugo Torstensson

”Tillåt krisländerna lämna euron”

Krisländerna måste ges möjlighet att tillfälligt lämna euron, mot löfte att kunna återvända. Annars tar det orimligt lång tid för dem att få tillräcklig konkurrenskraft. Det menar den tyske ekonomen Hans-Werner Sinn.

– Det finns en risk för recession i Europas krisländer. Men detta kan undvikas om man låter dem tillfälligt gå ur euron, införa nationella valutor och på det sättet få ned sin kostnadsnivå. Om de i stället ska driva igenom åtstramningar tar det en hel generation att nå fram, säger Hans-Werner Sinn som är chef för tyska Ifo-institutet.

Han är på besök hos Studieförbundet Näringsliv och Samhälle [SNS] för att tala om sin nya bok ”Eurotrap” [Eurofällan], som många länder enligt honom hamnat i. I efterhand anser Hans-Werner Sinn att bildandet av EU:s valutaunion var ett misstag, även om han var av en annan uppfattning då. Men nu är euron en realitet och då gäller det att minska skadorna:

– Skuldnedskrivning, där banker och andra som sitter med statspapper från krisländergår med på att minska deras värde, är fortfarande nödvändigt. Däremot fungerar det inte att låta Europeiska centralbanken [ECB] ta över ansvaret för medlemsländernas skulder. EU skulle först behöva bli en förbundsstat vilket det är få som önskar, framhåller Hans-Werner Sinn.

Eva-Britt Svensson

Spansk polis rustas mot strejker

Den spanska polisen får ny kravallutrustning och vattenkanoner för nio miljoner kronor. Spanska Amnesty är oroliga för att vattenkanonerna allvarligt ska skada demonstranter, skriver The Guardian.

Den spanska fackföreningsrörelsen genomför återkommande strejker, demonstrationer och andra protestaktioner mot den EU-anpassade åtstramnings- och nedskärningspolitik som den spanska högerregeringen expedierar.

Euroländernas statsskuld växer

Euroländernas sammanlagda statsskuld steg till 92,7 procent av BNP vid slutet av det andra kvartalet 2014 jämfört med närmast föregående kvartals nivå som var 91,9 procent.

Under det andra kvartalet året innan uppgick nivån till 91,7 procent av BNP. Det framgår av statistik från Eurostat.

Enligt EU:s regelverk för EMU får stats-skulden inte överstiga 60 procent av BNP. Fortsatta nedskärningar och åtstramningar är därför att vänta.

Byggbranschen får personalliggare

Regeringen föreslår att det inrättas krav på personalliggare i byggbranschen. Syftet är att få bort svartarbetet.

Kravet föreslås börja gälla från 1 januari 2016, enligt den proposition som regeringen lägger fram. Bland annat ska Skatteverket få göra oannonserade kontroller på byggarbetsplatserna.

Förslaget har diskuterats i många år i byggbranschen och både fack och arbetsgivare är för.

Löneprotest i London

Tiotusentals britter demonstrerade den 18 oktober i London, Belfast och Glasgow för högre löner och mot regeringens åtstramningspolitik.

Demonstrationerna följde på en vecka där hundratusentals i nationella sjukvårdssystemet har deltagit i halvdagarsstrejker. Bland annat har barnmorskor och ambulansförare lagt ned arbetet eftersom högerregeringen stoppat att lönerna

höjs med en procent för alla.

I Storbritannien har lönerna ökat mindre än inflationen de senaste åren, vilket betyder att hushållens köpkraft har urholkats.

Stigande fattigdom i Spanien

4,4 miljoner. Med så många har antalet fattiga i Spanien stigit under den pågående eurokrisen – nu lever en av fyra spanjorer, alltså 11,7 miljoner människor, i fattigdom enligt en ledande katolsk välgörenhetsorganisation.

2007 räknade gruppen Caritas att 16,3 procent av Spaniens befolkning levde i socialt utanförskap.

Statsbudgetar godkänns

EU-kommissionen har godkänt både Frankrikes och Italiens ändrade statsbudgetar för 2015 efter att båda länderna gått med på att minska budgetunderskotten.

Kommissionens vice ordförande Jyrki Katainen sade att han inte kunnat identifiera några ”särskilt allvarliga fall av bristande efterlevnad” i de reviderade budgetarna och skulle därför ”inte uttrycka några negativa åsikter”.

SD vinner Moderatväljare

LO-förbundens medlemmar röstar betydligt mer rätt än folket i allmänhet. Enligt SVT:s valundersökning, Valu, fick Socialdemokraterna 51 procent av rösterna från medlemmarna i LO. Moderaterna backade rejält från 16 till 10 procent och de övriga tre så kallade allianspartierna skulle inte ens komma in i riksdagen om LO-förbundens medlemmar fått avgöra. De hamnar alla under fyraprocentsspärren.

Enligt Valu fick SD 11 procent av LO-rösterna följt av M och V som fick 10 procent vardera. Undersökningen bekräftar att SD:s valframgång skett huvudsakligen på Moderaternas bekostnad.

Det bekräftar i sin tur att SD, förutom postnazistiskt och slipsrasistiskt, är ett högerextremt borgerligt parti med en löntagare- och fackföreningsfientlig politik.

Den ekonomiska krisen drabbar EU:s kärnländer

I valrörelsen upprepade Fredrik Reinfeldt till leda att alliansen skapat 340.000 nya jobb och Stefan Löfven replikerade att arbetslösheten ökat med 2-3 procent sedan alliansregeringen tillträdde 2006. Båda kunde påstå att de hade rätt, men ingen av dem diskuterade de underliggande problemen varför arbetslösheten i Sverige ligger på 8-9 procent och inom euroländerna ytterligare ett par procentenheter högre. Hela valrörelsen var kemiskt rent från EU-perspektiv, trots att 60-80 procent av alla beslut på kommun-, landstings- och riksdagsnivå styrs av beslut i Bryssel.

När Löfven nu försöker bilda en minoritetsregering är EU-perspektivet fortsatt som bortbläst. Men fakta är att den budget för 2015 som skall tas fram under hösten kommer att överprövas av EU-kommissionen. Det har svenska politiker gett sitt godkännande till. Och inte ett enda riksdagsparti har ifrågasatt budgetens överskottsmål i pågående förhandlingar. Det är ju endast genom att överge överskottsmålet och istället satsa på offentliga investeringar som i sin tur leder till företagsbeställningar som nya jobb kan skapas, och ekonomin kan börja rulla igen.

Men svenska politiker sitter även efter valrörelsen fast i EU:s stabilitets- och finanspaktens tvångströja som kräver fortsatta nedskärningar i offentlig sektor och välfärd, allt för att gynna ett spekulativt bank- och företagskapital.

Denna utveckling har nu gått så långt att Svenska Dagbladets kunnige reporter Per Lind-

vall skriver att eurozonens utveckling har varit en katastrof. Lindvall skriver att "en kreditdriven expansion av offentliga investeringar strider mot den rådande ortodoxin". För Sverige liksom euroländerna handlar det fortfarande mest om att konsolidera sina statsbudgetar, sänka utgifter och höja skatter som främst drabbar vanliga löntagare, pensionärer, arbetslösa med flera.

Åtstrammingspolitiken framstår alltmer som fullständigt misslyckad. Statistik på EU-nivå visar att den ekonomiska krisen nu skiftar över från perifera länder till EU:s kärnländer. Företagens inköpsindex [PMI] visade att euroländernas index för juni uppnådde en sexmånaders lägsta siffra på 52,8, och med både tjänste- och tillverkningssektorn i nedgång. PMI mäter nyckelföretagens framtida inköpsplaner inom eurozonen. En siffra under 50 betyder att ekonomin inte växer längre. Frankrike, som är EU:s nästa största ekonomi visade en siffra på 48 i juni. Junisiffran betyder att tillväxten i den privata sektorn har varit negativ fyra av de sex senaste månaderna. Trots detta inriktas Hollandes politik på att spara 50 miljarder euro i offentlig sektor, och samtidigt ge de franska företagen lättnader i avgifter på 40 miljarder euro under 2015-2017!

För EU:s största ekonomi Tyskland nådde PMI knappt över 50. Enligt Eurostat krympte till och med BNP i Tyskland och Italien under andra kvartalet. Industriproduktionen föll i eurozonen med 0,3 procent och för EU som helhet med 0,1 procent.

Den ekonomiska krisen har också lett till att skuldbördan ökat i kärnländerna. Stabilitets- och tillväxtpakterna kräver att EU-länderna inte får ha en skuldkvot högre än 60 procent. I Frankrike låg skulden på 96,6 procent av BNP under det första kvartalet eller i absoluta tal 1 985 918 miljoner euro. Den är ungefär dubbel den spanska skulden, men mindre än den italienska på 2.120.143 miljoner euro. Inte heller EU:s ekonomiska stormakt lever upp till kravet. Den tyska skulden är störst i hela EU och den är större än den spanska, portugisiska, grekiska, irländska slovakiska och cypriotiska sammanlagda skulden. Den är första kvartalet 2.139.362 miljoner euro, eller 77,3 procent av tyska BNP.

Den ekonomiska stagnationen har lett till att den Europeiska centralbanken [ECB] sänkt räntan till just över nollstrecket med ett illusoriskt

"EU:s femte frihet – från fackliga organisationer". En ny bok om Lavaldomen och det politiska efterspelet i Sverige och EU. Oundgänglig för den som är fackligt aktiv och vill bevara den svenska arbetsmarknadsmodellen. Boken kostar endast 100 kr [plus porto] och beställs via mejl till hugo.torstensson@nejtilleu.se

hopp om att företagens ekonomi skall ta fart. Som sista utväg skall ECB nu genom så kallade kvantitativa lättnader trycka upp nya eurosedlar för att köpa privata och offentliga [vilket strider mot EU:s grundlag] osäkra värdepapper. Men det finns inga som helst garantier för att dessa nya pengar till banker och företag används för investeringar i nya jobb, men istället kommer att användas för spekulationer i hedgefonder och annat.

Vad vi upplever som det centrala i EU:s ekonomiska utveckling är att åtstramningspolitiken leder till en massiv omfördelning av rikedom från den arbetande befolkningen till en liten allt smalare elit av miljonärer och miljardärer, som har lyckats berika sina portföljer under det sista decenniet.

Bakom alla plattityder som europeiska ledare och svenska politiker har sagt i valrörelsen för att skapa nya jobb och tillväxt, så förbereder EU-kommissionen en ny runda för ännu mera förödande attacker på lönearbetare, pensionärer, redan arbetslösa med flera.

Jan-Erik Gustafsson

Grekerne i behov av akut nödhjälp

Enligt tyska medier släpar den tyska kanslern Angela Merkel runt med en mapp av diagram och räkneark, som bevisar att den nyliberala medicin som EU har ordinerat Grekland biter. Landet anses på rätt väg framåt. Det är budskapet som kanslern förmedlar, när någon reser frågor om konsekvenserna av krispolitiken som den så kallade Trojkan har ålagt landet.

Det är en helt annan bild än den som det danska vänsterpartiet Enhedslistans folketingsledamot och medlem i Europarådet Nikolaj Villumsen har med sig hem efter två dagars möte i Grekland. På uppdrag av Europarådets jämställdhetsutskott skulle han studera konsekvenserna av nedskärningspolitiken.

Villumsen skall senare i år presentera en rapport till Europarådets jämställdhetsutskott. Utskottet övervakar om den europeiska människorätts-konventionen efterlevs. Rådet har tidigare kritiserat Grekland för att kränka de fackliga rättigheterna.

– Konsekvenserna av Trojkans krav i Grekland är våldsamma för befolkningen. Till och med Internationella valutafondens och EU-kommis-

sionens representanter erkänner nu att de har begått fel, säger Villumsen.

Eller som vice ordförande för det grekiska parlamentet Giannis Dragasagis från vänsterkoalitionen Syriza uttryckte det:

– Trojkans krisprogram för Grekland svarar mot att man först behandlar patienten och därefter ställer diagnosen, sade han på mötet och pekade på att landets grundläggande problem handlar om en överklass som inte bidrar till samhället samt ett korrupt politiskt system. Det är problem som EU inte har krävt att det görs upp med. Dessutom har vanliga medborgares villkor blivit kraft förringade.

Trots Merkels diagram är arbetslösheten stadigt på över 28 procent.

– Och för unga mellan 15–24 år är den nästa 60 procent. De unga jag träffade hade alla inget tvivel om att krisen lett till att de står utanför samhället, säger Nikolaj Villumsen som fortsätter:

– Flera av dem jag mötte beklagade bristen på kollektiva förhandlingar på arbetsmarknaden och den ojämna fördelningen av krisens bördor. Löner och pensioner har skurits ned kraftig och pensionsåldern har höjts.

Den grekiske hälsovårdsministern har som följd av nedskärningspolitiken fått sin budget nedskuren med 50 procent.

– Det får våldsamma konsekvenser för hälso- och välfärdssystemet i landet. Det har uppstått en ”social chock” som har berövat landet all planläggning. Utöver minskad behandlingskapacitet, drastiska nedskärningar på personal och bristande investeringar i ny utrustning, så är tre miljoner greker idag utan tillgång till läkarhjälp, säger Villumsen.

– Krisen har slagit till hårdast mot den lägre medelklassen. Den akuta fattigdomen har vuxit, och antalet hemlösa stiger. Hjälporganisationen Caritas säger att antalet är omkring 40.000 hemlösa. Grekerna fruktar att den ekonomiska krisen kommer att ge långvarig påverkan på samhället och sociala rättigheter under många år.

– Så istället för att låta sig styras av fru Merkels diagram och nyliberala teorier, så borde EU komma grekerna till undsättning. Det behövs akut nödhjälp och ett omfattande program för att bygga upp samhället, som har blivit fullständigt upp och nedåtvänt av nedskärningspolitiken, avslutar Nikolaj Villumsen.

Hans Brinkmann

TTIP gör hela EU till en frizon för storbolagen

När företag uppfinner nya produkter ska de gärna heta något catchy. Plopp, Klick och Max om man ska köpa dem snabbt, utan att tänka efter. Pysslingen, Hjärtat och Vardaga för jättekoncerner i miljardklassen som vill framstå som små och mysiga. Och tar man överpriser för sina produkter, är det bra med fransk-italienska namn som Baume & Mercier, Armand de Brignac, Lamborghini.

Men när företagen ägnar sig åt lobbyverksamhet, då döljer de sig helst bakom trista och krångliga förkortningar. Till exempel när de kom på den geniala idén att göra profit till en mänsklig rättighet. Förslaget döptes naturligtvis inte till "Rätten till profit." Nej, det fick heta TTIP. Ett oansenligt namn som knappt går att uttala. Som skulle passera obemärkt.

Så här ligger det till. Nordamerikanska och europeiska kapitalister är på krigsstigen. Den ekonomiska krisen har orsakat dem en hel del förluster, och de kan inte längre regera hela världen som de brukade. I tio års tid har de försökt genom Doharundan att få obegränsad tillgång till hela världens marknader på sina villkor.

Men de har stött på motstånd från utvecklingsvärlden och särskilt Indien, Kina och Brasilien som har blockerat deras förslag. Så i juni 2013 lanserade USA och Europa TTIP, som har kallats

ett "ekonomiskt NATO". Nu ska nordamerikanska och europeiska kapitalister gå samman och skapa sin egen ekonomiska frizon.

Precis som när EU skapades, så är svenskt kapital drivande. Svenskt Näringsliv skryter på sin hemsida att de kämpat "med en dåres envishet" för detta avtal, trots att de mött "rynkade pannor från EU-kommissionen, medlemmar i Business-europe" och att många kallat dem "ekonomiskt och politiskt naiva." Ja, till och med deras andra kapitalistallierade trodde inte att det skulle vara möjligt. Som Svenskt Näringsliv skriver: "vanligtvis vänner av transatlantiska initiativ som tyska arbetsgivarorganisationen [...] har gjort lobbyarbetet tungrott." Men till slut fick de med sig de viktigaste kapitalisterna och regeringarna på båda sidor Atlanten.

Det som gör TTIP till något så kontroversiellt, så att inte ens de europeiska kapitalisterna trodde att det var möjligt, är inte det gamla vanliga om borttagande av handelshinder, tullar och skilda regler för till exempel miljökrav i de olika länderna. [Eller som EU-kommissionen skriver fyra gånger på sin hemsida: "avlägsna onödiga regleringar." Ja, vem vill ha onödiga regleringar? Har ni inte tagit bort onödiga regleringar 100 gånger redan?] Och tullarna är redan så låga ändå att det i sig ger ingen vidare profit.

Det kontroversiella är att det fastslås att företag har rätt att stämna regeringar för utebliven vinst. Säg att ett land förbjuder kärnkraft, lagstiftar emot vinst i välfärden, eller bestämmer att ett naturområde inte får exploateras. Företag ska då få stämna landet. Vinner de i rätten, måste vi skattebetalare alltså då ersätta företagen för vad de skulle ha tjänat. Med våra skattepengar. Vad är detta om inte att göra profit till en mänsklig rättighet? Som vi ska betala dyrt för att våga oss på att begränsa?

Att folk inte kommer gilla detta, att det egentligen är vansinne, att det aldrig skulle gå igenom i någon folkomröstning, vet naturligtvis kapitalisterna. Därför har de sett till att förhandlingarna sker bakom stängda dörrar. De vill inte att ACTA-historien ska upprepa sig. Därför är det sträng sekretess på dokumenten. I ett kommunikationsdokument som läckt står det om vikten om att "definiera villkoren för debatten" och "hålla ett fast grepp om hur mainstream-media berättar om förhandlingarna". Våra ilska debatter om kultur-elit och PK-maffia framstår som smått rörande i

jämförelse. För här beslutar våra största företag vad vi över huvudtaget har rätt att veta.

I bästa fall är TTIP ytterligare ett av kapitalisternas skrytprojekt och leder inte till något alls. [Det skulle inte vara första gången.] I värsta fall leder TTIP till att USA och Europa blir en enda frizon för kapitalister, där de kan fara runt och skita i miljölagar, sälja genmanipulerade grödor och hormonbehandlat kött oavsett vad regeringar tycker. Och om någon vågar försöka sig på att skydda en liten sjö eller hålla kapitalet ute från vård och skola, kan företagen hota med stämningar i miljardbelopp. I endera fallet, måste vi se till att TTIP inte passerar. När kapitalister använder förkortningar, är det i regel inte något trevligt de planerar.

Kajsa Ekis Ekman

EU och Singapore sluter frihandelsavtal

EU-kommissionen har slutit ett frihandelsavtal med Singapore, rapporterar Svenska Dagbladet. Avtalet innehåller det kontroversiella investerarskyddet genom en tvistelösningsmekanism [ISDS], som bland annat Europafacket och EU-parlamentet har kritiserat i förhandlingarna om frihandels- och investeringsavtal med USA [TTIP].

ISDS gör det möjligt för transnationella storföretag att stämma stater om de fattar demokratiska beslut som medför att bolagens vinster hotas.

Karel De Gucht, EU:s avgående handelskommissionär, anser att avtalet med Singapore öppnar stora möjligheter för europeiska företag inom bank, försäkring och jordbruksprodukter, samt minskar byråkratin och ger ett ömsesidigt erkännande av standarder som till exempel underlättar export av fordon.

Singapore är EU:s femte största handelspartner i Asien och kommissionen väntar sig att överenskommelsen ska underlätta förhandlingarna om frihandelsavtal med Vietnam, Thailand och Malaysia.

Karel De Gucht understryker att ISDS-klausulen i Singaporeavtalet fanns där på begäran av EU-länderna.

– Det fanns i förhandlingsmandatet vi fick. Det är inget vi har hittat på.

Han påminde om att ISDS också finns i EU:s färskare frihandelsavtal med Kanada.

– Att försöka omförhandla ISDS-klausulen i de redan slutna avtalen skulle vara en katastrof, sade han och tillade att ISDS finns i alla EU:s pågående handelsförhandlingar.

Vid handelsministermötet i Rom nyligen gav 24 av 28 EU-länder sitt fulla stöd för att ISDS ska fortsätta att ingå i förhandlingarna.

Avtalet mellan EU och USA förväntas bli en mall som ska ligga som förlaga för framtida handelsavtal, även vad gäller investerarskydd. EU-länderna har i dag 1.400 olika ISDS-mekanismer i olika bilaterala avtal på kors och tvärs i hela världen, enligt Svenska Dagbladet.

– EU ser framför sig en rad nya handelsavtal, till exempel med länder som Turkiet, Mexiko och Kina. Då går det inte att säga att EU inte vill ha ISDS i avtalet med USA, men sedan komma och kräva det i avtal med dessa länder. Och tro mig; EU kommer att vilja ha ISDS med i avtal med dessa länder, sade Tim Bennet, ordförande för den amerikanska handelsorganisationen Trans-Atlantic Business Council, på en näringslivskonferens i Sopot, Polen, härförleden.

Investerarskyddet i TTIP väntas dock bli känslig för den tillträdande handelskommissionären Cecilia Malmström eftersom motståndet har växt på senare tid, framför allt i Tyskland.

Hugo Torstensson

Det är en mörkblå vind som blåser i Europa

EU-kommissionen använder sig av icke formella utskott för att driva sin nyliberala marknadsfundamentalistiska politik varnar ett antal forskare.

Ett sådant korporativt utskott är det så kallade Stoiberutskottet, som den dåvarande kommissionsordföranden José Manuel Barroso handplockat. Utskottet har fått sitt namn efter den tidigare presidenten i den tyska delstaten Bayern, Edmund Stoiber. Utskottet består av ytterligare 13 medlemmar från näringsliv, intresseorganisationer som till exempel konsumentrörelsen [BEUC], den europeiska jordbruksorganisationen [COPA+COGECA], miljöorganisationen Green 10 och fackföreningsrörelsen. Svenskan Gunilla Almgren företräder småföretagarrörelsen inom EU [UVEAPME], och danskan Heide Rønne Möller är som EU-rådgivare i danska LO fackföreningsrörelsens representant i denna informella maktgrupp.

Stoiberutskottet sattes till 2007 och har fått förlängt mandat i augusti 2010 och december 2012 och har nu mandat fram till sista oktober i år. Denna korporativt sammansatta grupp har till uppgift att ge kommissionen råd om hur det europeiska näringslivets administrativa bördor, särskilt med fokus på små- och medelstora företag, skall kunna minskas.

EU-kommissionen skriver på sin hemsida att utskottet "koncentrerar sig på hur EU-rätten kan förenklas och att få nationella myndigheter mer effektiva för att gynna företagens behov – särskilt småföretagen – när EU-rätten genomförs." Som ett resultat av utskottets rådgivning tog EU-kommissionen initiativ till en reduktion av de administrativa bördorna med 25 procent mellan 2007 och 2012, vilket sägs ha lett till en ökning av EU:s BNP med 1,4 procent eller 150 miljarder euro.

Generellt är det handplockade utskottets medlemmar överens om att det inte är bra med administrativa bördor som hindrar europeiska företag från att tjäna pengar. Men under senare år har en minoritet i utskottet reagerat mot den alltför uppenbart nyliberala politiken. "Uppgiften för utskottet är att det också tar sig an frågor som man gott kan ifrågasätta om de är administrativa

bördor" säger Heide Rønne, och hon fortsätter "Det handlar ju om miljö, hälsa, säkerhet och konsumentskydd. Och detta kan självklart vara till nackdel för företagen, men om detta är administrativa bördor, så kan allting kallas för administrativa bördor", säger hon.

Utskottet är alltför företagsvänligt menar flera forskare. Professor emeritus Richard Hyman från London School of Economics säger: "Arbetarna blir tillbakatryckta och kapitalet får allt mer självtillit". Han menar att man låter nyliberaler formulera politiken. Ibland är det arbetsgivarna själva och vid andra tillfällen högerpolitiker som formulera politiken. "Det hela bygger på en föreställning om att all lagstiftning är oacceptabel och underminerar konkurrenskraften. Det är ett tämligen skamlöst fokus på konkurrensen och att sätta profiten före allt annat" säger Hyman, och han tillägger att "Förr fanns det en viss ambivalens när man sade att 'Vi har bruk både för socialt skydd och konkurrenskraft'. Vi måste finna en balans. Nu säger man inte alls detta längre".

Professor Jens Lind från Institutet för sociologi och socialt arbete vid Ålborgs universitet säger. "Lösningen för tiden är i allra högsta grad en tillbedjan till konkurrensen, som gör vår produktion mest rationell och konkurrenskraftig. Och bort med alla snärjande regleringar", säger han.

Jens Lind menar att "Maastrichtavtalet 1992 var den stora förbrödring mellan höger och socialdemokrater, då kapitalet fick den inre marknaden medan arbetarna fick den sociala dimensionen." Det var ett försök att säkra balansen mellan arbetsgivare och löntagare – en kompromiss och en delat ansvarstagande av representanter för arbete och kapital i våra samhällen. Och det har sedan dess varit en förhållandevis knäsett princip för all EU-reglering. Men detta har helt förändrats nu". Han fortsätter: "Nu är lagregleringen fullständigt ensidigt inriktat på att förbättra konkurrenskraften och marknadens villkor, och därmed arbetsgiversidan. Så alla de regleringar och avregleringar som kommer nu, handlar om att förbättra konkurrenskraften".

Linds kollega från Institutionen för statskunskap vid Ålborgs universitet professor Henning Jørgensen säger: "Det är konservativa och liberala tankar som dominerar, det är en blå vind som blåser.

Nyligen har majoriteten i Stoiberutskottet ställt sig bakom rapporten "Cut EU Red Tape", som på den brittiske premiärministern David Camerons uppdrag arbetats fram av sex brittiska företagsledare med direktören för supermarkettkedjan Mark & Spencer som ordförande. Rapporten ger 30 olika förslag hur EU-rätten kan lindras alternativt helt tas bort för att minska näringslivets administrativa bördor.

Minoriteten i Stoiberutskottet uppfattar rapporten som ett frontalangrepp på löntagare, konsumenter och miljön både i tonfall och innehåll. Jim Murray från BEUC säger: "Jag är fullständigt emot den som jag betraktar som ett orättfärdigt politiskt angrepp. De kallar den en teknisk rapport, men då man fråntar löntagarna rättigheterna är det inte tal om tekniska justeringar. Så för mig är det politik".

Jens Lind ser rapporten och Stoiberutskottet som ett uttryck för det tänkesätt som dominerar i Bryssel och kommissionen. "Vi vet ju alla att dessa tankegångar finns, men att det är den vägen man ser långt in i EU-systemet är skrämmande", säger Lind, och fortsätter: "Det är det vi för i tiden kallade 'avreglering' dvs. bort med alla regleringar som hämmar det fria nyttjandet av marknaden och är dyra för näringslivets verksamheter. Allt skall vara fritt, och verksamheterna skall få lov att göra vad de har lust med. För det som tjänar företagen bäst är det bästa för vårt samhälle".

Stoiberutskottets Milton Friedman-politik har hög prioritet i EU-kommissionen. Det bekräftas av kommissionens talesperson Jens Mester, som säger: "Relevansen av arbetet i Stoiberutskottet är extremt högt. Kommissionen är mycket engagerad i dialogen med utskottet för att få ut det mesta möjliga av utskottets rekommendationer".

Det 13 november är det 20 år sedan folkomröstningen om EU. Socialdemokratins och fackföreningsrörelsens ledningar bedyrade då att framväxten av ett hårt och mörkblått till och med brunt EU aldrig skulle inträffa. EU:s nyliberala politik är inskriven i Lissabonfördraget. Stoiberutskottet är bara en av många yttringar av denna politik.

Det blir alltmer en akut överlevnadsfråga för fackföreningsrörelsen att kapitulationen inför marknadliberalismen bryts.

Jan-Erik Gustafsson

Konflikt mellan EU och Europarådet

"Vi måste omedelbart hitta pragmatiska lösningar på konflikten mellan EU-rätten och den europeiska sociala stadgan", skriver Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland i en rapport om tillståndet för demokratin, de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten i Europa.

Utmaningarna mot dessa värden för närvarande beskrivs som de största sedan kalla krigets slut. Rapporten syftar till att vägleda medlemsstaterna och Europarådets institutioner i hur de kan främja ökad efterlevnad av Europakonventionen om mänskliga rättigheter och andra av Europarådets kärnkonventioner för att motverka uppkomsten av nya kriser.

Eftersom de mänskliga rättigheterna hotas av ekonomisk kris och växande ojämlikhet inom Europa föreslås bland annat Europarådets sociala stadga ska prioriteras högre och dess övervakningsstruktur stärkas. Som två av de största utmaningarna inom det sociala området anges de åtstramningar som underminerat sociala rättigheter och den bristande överensstämmelse som råder mellan EU-rätten och principerna i Europarådets sociala stadga. Bland exemplen nämns kritiken från Europarådets sociala kommitté mot den lagstiftning som Sverige antog efter EU-domstolens förhandsavgörande i Laval-målet.

Som åtgärd rekommenderas en mer omfattande ratifikation av den reviderade sociala stadgan och av det protokoll som rör kollektiva klagomål, fullt genomförande av sociala stadgans artiklar och uppföljning av europeiska sociala kommitténs slutsatser. När det mer konkret gäller den bristande överensstämmelsen mellan EU-rätten och principerna i den sociala stadgan ser Europarådets generalsekreterare ett omedelbart behov av att hitta pragmatiska lösningar för att lösa konflikten. Hur en sådan pragmatisk lösning skulle kunna se ut förtäljer dock inte rapporten.

Den allsmäktiga EU-domstolen i Luxemburg, som är en politisk domstol med uppdraget att bland annat tolka EU:s lagar – direktiv och förordningar – är föga intresserad av att låta andra domstolar, typ Europadomstolen i Strasbourg, inkräkta på deras befogenheter.

Hugo Torstensson

Facklig massprotest i Rom

Den första stora massdemonstrationen mot premiärminister Matteo Renzi stod Italiens största fackliga centralorganisation för den 25 oktober. Manifestationen samlade hundratusentals demonstranter och splittrar det socialdemokratiska regeringspartiet Demokraterna.

Det var CGIL, med fem miljoner medlemmar, som utlyst demonstrationen i Rom. Anledning är regeringens försämringar av arbetsrätten, som gör det lättare att säga upp anställda även av ekonomiska skäl. Renzi menar att en flexibel arbetsmarknad lockar fler utländska investerare. Facket talar om elementära rättigheter som försvinner.

– Renzi ska veta att vi inte viker oss. Regeringen kommer inte att kunna klubba igenom denna reform med en förtroendeomröstning. Då svarar vi med generalstrejk. Vi kan hålla på länge, sade CGIL:s Susanna Casmusso i sitt tal på det proppfulla San Giovanni-torget.

Eva-Britt Svensson

Arbetsklausuler i danska offentliga kontrakt

Nu ska det bli vanligare med klausuler om kollektivavtalsenliga löner och andra anställningsvillkor vid offentlig upphandling i Danmark. Sedan den 1 juli gäller ett nytt cirkulär om hur ILO:s konvention nr 94 om arbetsklausuler i offentliga kontrakt ska tillämpas.

Enligt det tidigare cirkuläret var enbart centrala statliga myndigheter skyldiga att föra in arbetsklausuler i kontrakten med sina leverantörer, och det gällde enbart vid upphandlingar över vissa tröskelvärden. Tröskelvärdena har nu avskaffats, och i fortsättningen ska såväl alla statliga myndigheter som statliga bolag som inte konkurrerar på marknaden göra det.

Kontraktet ska också innehålla krav på den dokumentation om anställningsvillkoren som leverantören ska tillhandahålla, och att leverantören och eventuella underleverantörer informerar sina anställda om vilka villkor de har rätt till. Dessutom ska det innehålla effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. Cirkuläret ålägger också den upphandlande enheten att följa upp att leverantörer och underleverantörer följer arbetsklausulen.

Kommuner och regioner är inte tvungna att använda arbetsklausuler, men de uppmanas att göra det, särskilt i bygg- och anläggningskontrakt.

Eftersom EU inte erkänner att ILO:s konventioner ska ges företräde framför EU-rätten, kommer det danska cirkuläret sannolikt att komma att överprövas av EU-kommissionen och EU-domstolen. Och om Danmark inte rättar sig efter ett eventuellt underkännande från EU-institutionerna kan den danska regeringen stämmas för fördragsbrott.

Hugo Torstensson

Kollektivavtalsenliga löner i Stockholm

Kollektivavtalsenliga löner och villkor kommer att krävas av de privata entreprenörer som vill utföra kommunal verksamhet i Stockholm.

För att få bukt med svartjobb, fusk, lönedumpning och dåliga arbetsvillkor ska alla entreprenörer som vill utföra kommunal verksamhet i Stockholm garantera sina anställda kollektivavtalsenliga löner och villkor, rapporterar Dagens Nyheter [15 oktober].

Alla Stockholm stads upphandlade entreprenader som städning, sophämtning, byggprojekt och äldreomsorg ska omfattas av upphandlingskravet och har ansvar för att deras underleverantörer följer lagar och regler.

– Varje år görs upphandlingar för miljardbelopp, då måste det gå rätt till. I dag får vi på många områden ganska dålig valuta för våra skattepengar, säger det socialdemokratiska borgarrådet Roger Mogert till DN.

I början av nästa år inför staden en ny upphandlingsmodell, kallad Vita jobb. Alla tjänsteföretag som vill utföra någon form av kommunal verksamhet måste då kunna visa att de erbjuder lön, ersättning och arbetstider i linje med branschens kollektivavtal.

Dessutom ska huvudentreprenören tvingas ta ansvar för att eventuella underleverantörer följer regler och lagar. Några sådana krav ställs inte i dag. Dessutom saknar kommunerna ofta resurser för uppföljning.

– Nu får de berörda facken i uppdrag att för stadens räkning kontrollera att kontrakten efterlevs, säger Roger Mogert till DN.

Förslagen är utmärkta i ett fackligt perspektiv. Framtiden får utvisa om de är kompatibla med EU-rätten på de berörda områdena. I annat fall får den nya röd/grön/rosa majoritetet i Stockholms stad tillgripa civil olydnad. Att sätta stopp för dumpning av löner och villkor är viktigare än företagets vinstintressen.

Jan-Erik Gustafsson

Svenska blockader kan vara otillåtna

Om det stämmer att det norska bolaget självt använt fartyget Sava Star så gäller reglerna om fri rörlighet för fartyget. I så fall strider alla inskränkningar av tillhandahållandet av dess tjänster mot EU-rätten, inklusive EU-domstolens praxis i Laval-målet.

Det norska bolaget Fonnship ägde under åren 2001–2003 fartyget Sava Star. Fartyget användes på sträckor mellan olika EES-stater men var registrerat och flaggat i Panama. Besättningen – fyra polska befäl och två ryska matrosar – tjänade ungefär 550 dollar i månaden enligt ett kollektivavtal mellan Fonnship och en rysk arbetstagarorganisation.

Fackförbundet Transport ansåg att lönen var oskälig och tvingade genom fackliga stridsåtgärder i oktober 2001 Fonnship att underteckna ett av ITF, Internationella transportarbetarfederationen, godkänt kollektivavtal när skeppet låg i svensk hamn. Stridsåtgärderna bestod i att förbundets medlemmar vägrade att lasta och lossa fartyget.

2002 stämde Fonnship Transport till Arbetsdomstolen och yrkade cirka 10.000 dollar i ekonomiskt skadestånd för den skada som stridsåtgärderna orsakat. Transport svarade kort därpå med att genstämma Fonnship och kräva lika mycket i skadestånd för kollektivavtalsbrott. Fonnship hade nekat Transports ombud att ta del av dokument och ta kontakt med besättningen ombord.

2003 upphörde kollektivavtalet att gälla. När Sava Star åter låg i svensk hamn, framtvingade fackförbundet Seko, på samma sätt som Transport tidigare gjort, ett nytt kollektivavtal med Fonnship. Bolaget stämde då även Seko. Transport stämde därefter Fonnship på nytt och krävde 256 000 US-dollar i skadestånd för att bolaget inte hade betalat ut löner enligt 2001 års avtal.

Fonnship uppgav i samtliga fyra mål i AD att det inte var bundet av kollektivavtalen, därför att avtalen hade framtvingats med hjälp av otillåtna stridsåtgärder. Transport och Seko menade att reglerna om fri rörlighet inte gällde Sava Star, eftersom fartyget var flaggat i tredjeland och besättningens arbetsvillkor inte hade någon anknytning till EU:s eller EES rättsordning. Dessutom anförde de att Fonnship i realiteten inte är etablerat i EES, utan styrs av ett bolag i Panama.

Arbetsdomstolen frågade EU-domstolen i ett förhandsbesked [mellandom 39/2009] om reglerna om fri rörlighet för tjänster är tillämpliga på situationen och om reglerna om fackliga stridsåtgärder i MBL i så fall är förenliga med dessa.

Enligt EES-avtalet är EG-förordning nr 4055/86 en del av EES-staternas [och därmed Norges] rättsordning. Den innehåller regler om frihet att tillhandahålla tjänster på sjötransportområdet mellan EES-stater, samt mellan EES-stater och tredjeländer.

Enligt förordningen omfattas EES-medborgare och bolag upprättade inom EES av den fria rörligheten oavsett om de är etablerade inom EES eller i ett tredjeland. Det gäller även när ett rederi är etablerat i tredjeland, men styrs av ett bolag i ett EES-land. En förutsättning är dock att fartyget också är flaggat i den aktuella EES-staten.

Ett rederi i ett tredjeland, vars fartyg också är flaggat där, kan inte dra nytta av den fria rörligheten inom EG/EES. När ett bolag som är etablerat inom EES utför sjötransporter med ett fartyg som är flaggat i tredjeland, ska den nationella domstolen därför kontrollera att bolaget är den verkliga tillhandahållaren av tjänsterna. Bolaget är bara tillhandahållare i förordningens mening om bolaget självt använder fartyget.

Bedömningen påverkas inte av vilken nationalitet fartygets besättning har.

Fonnship har anfört att det var bolaget självt som använde Sava Star under den aktuella tidsperioden. Nu ska Arbetsdomstolen pröva om detta påstående är sant.

Är det sant, gäller reglerna om fri rörlighet för Sava Star. I så fall strider alla inskränkningar av tillhandahållandet av dess tjänster mot EU-rätten, inklusive EU-domstolens rättsliga praxis i Laval-målet.

Hugo Torstensson

Klipp och kommentarer

EU tillåter kapitalet gå runt stater

”Betyder detta [att näringslivet inte direkt stöder SD och andra högerextrema partier] att kapitalet idag inte har antidemokratiska tendenser?” frågar Kajsa Ekis Ekman i en debattartikel på Dagens Nyheters kultursidor. Hon svarar: ”Nej. Det betyder istället att det finns andra metoder: EU, IMF, WTO, TTIP, avtal som tillåter kapitalet att gå runt stater, samt införande av teknokrater och demonstrationsförbud i undantagstider. Det mål som kapitalet hade med att stödja fascisterna på 30-talet: att sänka lönekostnader och skaffa billig och lydig arbetskraft, uppnås idag genom beslut i EU-domstolar och IMF-avtal. Genom att beslut om välfärden tas på Jersey och beslut om migrationspolitik överläts till säkerhetsindustrin, har kapitalet skaffat sig ett större inflytande än de kunde drömma om hos Mussolini.”

Euroländernas ekonomier divergerar

”Egentligen borde hela europrojektet ifrågasättas. Måluppfyllelsen har varit utomordentligt klen på alla fronter.” Det konstaterar Per Lindvall i Svenska Dagbladet Näringslivbilaga: ”I teorin skulle valutaunionen vara nyckelkomponenten, genom att eliminera transaktionskostnader och valutarisker, för att den gemensamma marknaden skulle leda till högre tillväxt och makroekonomisk konvergens. [...] Tillväxtkurvan inom eurozonen skiftade istället nedåt redan från införandet av euron 2002 till 2008, jämfört med perioden innan, och beaktar man utfallet därefter så har det varit en katastrof. Euroländernas ekonomier har snarast divergerat, där den tunga tyska motorn har varit i ständig och växande ofas med de andra medlemsländerna. Politiskt och socialt har detta naturligtvis skapat enorma slitningar. Det enda man tycks vara enig om är att euron måste räddas. Att valutan samtidigt sliter sönder unionen, måste man tala tyst om.”

Ojämligheten i Sverige ökar snabbast

”Enligt SCB ökade fattigdomen i Sverige fram till 2012 med 50 procent. Bland arbetare i LO-kollektivet har andelen arbetande fattiga nästan fördubblats. I vissa grupper som arbetslösa och

sjuka är det nu hela 30 procent som definieras som fattiga. Ojämligheten har ökat kraftigt. Från att ha varit i topp i jämlikhet har vi nu halkat efter alla nordiska länder, men också flera andra länder i Europa. Sverige är ett av de länder som sett den snabbaste ökningen av ojämlikhet.” Det konstaterar Stefan Carlén, förbundsekonom på LO-förbundet Handels, i Dagens ETC:

”Denna utveckling är ingen tillfällighet. Tvärtom, alla som känner till den ideologiska och teoretiska bakgrunden till alliansens politik vet att ökande klyftor är en bärande ingrediens. Med en ideologisk grund hos högerekonomer har man envist fört en ekonomisk politik som bidragit till en allt högre permanent arbetslöshet. Att Sverige klarade sig bättre jämfört med andra länder i samband med finanskrisen berodde inte på Borg och Reinfeldt. Det var en effekt av att Sverige stod utanför EMU.”

Grekland leder fattigdomsligan i EU

”Aldrig förr har så många varit så rika fick jag lära mig när jag i veckan modererade International New York Times konferens om Lyx på ett femstjärnigt hotell i Aten. Experter från världens metropoler enades om att lyx inte längre handlar om pengar. Det handlar om erfarenheter och upplevelser. Lyx är att känna sig unik. Jag kände mig onekligen unik bland alla kostymklädda förstaklassresenärer. Ty ingen av dem har varit fattig. Ingen av dem visste vad det innebär att växa upp med en ensamstående trebarnsmamma som slet ut kroppen för att få ihop mat på bordet. Ingen visste hur det kändes att som barn aldrig få det man pekade på. Det är erfarenheter man inte kan köpa för pengar. Och som man gärna tiger om i en värld som stigmatiserar och skuldbelägger fattiga.”

Det skriver journalisten och författaren Alexandra Pascalidou i en krönika i Metro. Hon fortsätter: ”Samtidigt som vi diskuterade lyx kom ny statistik som visar att Grekland leder fattigdomsligan i Europa tillsammans med Bulgarien. 3,9 miljoner greker lever på fattigdomsgränsen. Det är människor med en årsinkomst på 50.000 kronor. Inte sen kriget har så många varit så fattiga.”

Baktankar från en EU-rabulist

De rödgröna partierna vann inte riksdagsvalet – de borgerliga allianspartierna förlorade det. Det femte borgerliga partiet – högerextrema SD – är valets enda vinnare. Nästan 13 procent av rösterna – skrämmande och en ovillkorlig utmaning för alla antirasister och antifascister.

”Om Stefan Löven ska kunna bryta massarbetslösheten så räcker det inte med utbildning eller ungdomsjobb, det krävs att lönenivåerna bit för bit ökar för att välfärd och investeringar ska kunna öka.” Det skriver Johan Ehrenberg i Dag-ens ETC:

”Omfördelningen från vinster till löner är lika viktig som motor idag, som den var 1960.”

Skillnaden är ”bara” den att Sverige idag sitter fast i den nyliberala tvångströja som medlemskapet i EU innebär. Trots att det gått nästan 25 år sedan EU:s Maastrichtfördrag antogs, förefaller Ehrenberg forfarande lika okunnig om EU.

”LOV, lagen om valfrihet, har flyttat makt från politikern till medborgaren”, skriver Svenska Dagbladets ledarredaktion. Helfel. LOV har flyttat makt från demokratin till marknaden, från medborgarna till kapitalisterna.

Den så kallade valfriheten är en chimär – Capio eller Carema – och motsatsen till jämlikhet och generell välfärd.

När den rödgröna regeringen avskaffar tvångs-LOV får medborgarna mer makt på marknadens bekostnad.

87 procent av fackförbundet Kommunals medlemmar vill att mer resurser ska satsas på välfärden, även om det innebär höjda skatter. Det framgår av en enkätundersökning som LO låtit göra.

Som medlem och lokalt arbetsplatsombud/skyddsombud i Kommunal känner jag mig stolt.

Den 22 oktober godkände EU-parlamentet den EU-kommission under ledning av högerpolitikern och federalisten Jean-Claude Juncker som tillträder den 1 november.

”Enligt EU-fördragen ska kommissionärerna vara ’helt oberoende’. På vanligt svenska betyder det ’blabba blabba’”, skriver Stellan Hermansson i en EU-krönika i tidningen Flamman. ”För det är verkligheten som avgör. Och decenniernas erfaren-

het visar oss; kommissionen är storkapitalets verkställande utskott i den Europeiska Unionen. Tänk om någon kunde skriva en ny text om EU till Leif Nyléns gamla låt. Typ: ’Kommissionen och kapitalet. En svängdörr skiljer dom åt.’”

”Vi måste verkligen fråga oss om det var dagens form av privata bolagsvälde inom vård, skola och omsorg som avsågs ens av de godmodigaste förespråkare av de omfattande utförsäljningar vi sett de senaste åren. Det har ju blivit allt tydligare att det är fult och fel att vi medborgare tillsammans äger och driver. Dagens, skolor, sjukhus, äldreboende, Apotek, SBAB, Vattenfall, Vin & Sprit; sådant ska i högerns nya sköna värld säljas ut till den som betalar bäst. Inte för att det är ekonomiskt försvarbart, utan för att somliga ser det som ideologiskt rätt. Vi ska inte längre äga, bara ägas.” Det sade Håkan Juholt i sitt installationstal som ordförande i Socialdemokratiska Arbetarpartiet. Ombuden applåderade kraftfullt. Inte undra på att han på ett kuppstatat sätt blev detroniserad av partiets högerfalang.

Minns ni Ratata? En av 1980-talets mest framgångsrika svenska popgrupper. I en av deras största hits fanns följande textrader; ”det började ganska illa, och det blev bara värre sen”.

Det skulle kunna tjäna som en sammanfattning av de tjugo årens medlemskap i EU.

Hugo Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: hugo torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 070-286 08 70. e-post: hugo.torstensson@nej till eu.se. **folkrörelsen nej till eu** är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.